शीघ्रप्रत्युत्तरेण परितुष्टः प्रजापतिस्तन्नाम्नैव सर्व्वेषां व्यवहारोऽस्त्विति वरन्ददौ। तथा च तत्राम्नातं। त्वं वै मे नेदिष्ठं ऋतः प्रत्यश्रौषीः। त्वयैनानाख्यातार इति। तस्मान्नु हैनाꣳ श्चतुर्होतार इत्याचक्षत इति। तदेतत् 'चतुर्होतृत्वं', तत्र प्रपञ्चितत्वादत्र सङ्गृहीतं। यत् तु पञ्चस्वनुवाकेषु होतुः सद्भावात् 'पञ्चहोतृत्वं', तदत्र प्रपञ्च्यते। चित्तिस्रुगित्यादिमन्त्राणां दशहोतॄणां मध्ये वाचस्पतिहोतृत्वेनाम्नातः। वाक्पतिर्होतेति तस्मिन्ननुवाके समाम्नानात्। तथा चतुर्होतृमन्त्रावयवानां मध्ये पृथिवीर्होतेत्याम्नातः। पञ्चहोतृमन्त्रावयवानां मध्ये अग्निर्होतेत्याम्नातः। षड्होतृमन्त्रावयवानां मध्ये वाग्घोतेत्याम्नातः। सप्तर्होतृमन्त्रावयवानां मध्ये महाहविर्होतेत्याम्नातः। चतुर्होतृसञ्ज्ञकानां सर्व्वेषां मन्त्राणामेतदेव पूर्व्वकाण्डोक्तवरप्रदाने चतुर्होतृत्वं। अत्रोक्तपञ्चविधहोतृसद्भावेन पञ्चहोतृत्वं च। 'सर्व्वाहास्मै' इत्यादि पुनर्वचनमुपसंहारार्थं॥

(३) पुनरपि प्रकारान्तरेण मन्त्रान् प्रशंसति। "एषा वै सर्व्वा विद्या। एतद्भेषजम्। एषा पङ्क्तिः स्वर्गस्य लोकस्याञ्जसायनिः स्रुतिः॥ २॥ एतान्योध्येत्यच्छदिर्दर्शं यावत्तरसम्। स्वरेति। अनपव्रवः सर्व्वमायुरेति। विन्दते प्रजाम्। रायस्पोषं गौपत्यम्। ब्रह्मवर्चसी भवति" इति। येयं होतृमन्त्रविद्या 'एषा', एव 'सर्व्वविद्या', अनयैवापेक्षितस्य फलस्य लभ्यत्वात्। 'एतत्' एव मन्त्रजातं, 'भेषजं' सर्व्वानिष्टनिवारकं। 'एषा' विद्या, पञ्चानुवाकरूपत्वात् 'पङ्क्तिः'। सा च 'स्वर्गस्य